

Žánry

Žánr: typ literárního díla

Hra (Václav Havel),
poezie (Ervín Černý),
proroctví, science fiction
(Karel Čapek), bombová
hrozba, atd.

Žánr je typ literárního díla

- Různé žánry jsou interpretovány podle odlišných principů.
- Při čtení každé pasáže musíme být citliví na žánr díla.
- Poezie například používá velmi obrazný jazyk, starověké vyprávění je obvykle třeba brát doslovně.

Vyprávění: Hledejte v příběhu POUČENÍ

- Starověcí pisatelé to očekávali (dramatici, historikové, životopisci)
- Hledali už existující vzory (např. Plútarchovy *Životopisy slavných Řeků a Římanů*)

Existují však nesprávné způsoby
jak z vyprávění získat teologii.

Jedním z nejobvyklejších je
alegorizace textu.

- Antiochie *tíhnula* k doslovné interpretaci;
Alexandrie k alegorické
- Např. Origen (ačkoliv povšimněte si jeho vysoce
uznávaného dobového pozadí)

Odkud vychází alegorie

- Řekové měli příběhy o nemorálních bozích a bohyních.
- Rozpačití filosofové “zachraňují” texty tím, že mění jejich smysl.
 - Např. Zeus se dopustil znásilnění nebo cizoložství - teď se prostě ve vší počestnosti přátelí!
- Tento přístup zastávali někteří alexandrijští Židé jako Filón a nakonec i jejich křesťanští následovníci (např. Klemens Alexandrijský)
- Jsme zahanbeni biblickou zvěstí?

PROČ BYCHOM NEMĚLI TEXT BRÁT ALEGORICKY

- Z pravdivých příběhů se učíme pomocí *analogie* (1K 10,11; příběhy našich otců)
- ne převáděním do symbolů
- Když bereme text alegoricky, čteme v něm to, co očekáváme, že v něm najdeme – a proto nikdy nejsme osloveni jeho skutečným poselstvím
- Chceme-li text pochopit, nepokoušíme se do něj přidat “inspiraci”, kterou podle svého dojmu postrádáme?
 - Někdy tak konáme, protože chceme pochopit každý bod a jsme nespokojeni s celkovou zvěstí.

Například

- Pět Davidových hlazených kamenů nepředstavuje *symboly* něčeho
- Ovšem učit se principy z pravdivého popisu události není alegorizace
- Co se můžeme *opravdu* naučit z Davidových pěti kamenů?

Neberte text alegoricky; přijímejte jej prakticky

- Z biblických příkladů se učíme pozitivnímu i negativnímu
- Neučíme se ze symbolů, ale podle skutečných lidí, takových, jako jsme my sami a lidé, které známe.

Je třeba, abychom biblické postavy brali jako REÁLNÉ a ztotožňovali se s nimi.

- Starověcí židovští spisovatelé někdy používali alegorii nebo jinak vysvětlovali slabosti a hříchy svých hrdinů
- Bible však má pouze JEDINÉHO dokonalého hrdinu: našeho Pána Ježíše Krista – a on také bojoval a zápasil
- Ostatní jsou jako Eliáš: “člověk stejně podrobený utrpení jako my;” (Jakub 5,17 - ČSP)

Proto se s nimi můžeme srovnávat –
byli to stejní lidé jako my.

„Tento poklad máme
však v hliněných
nádobách” (2K 4,7)

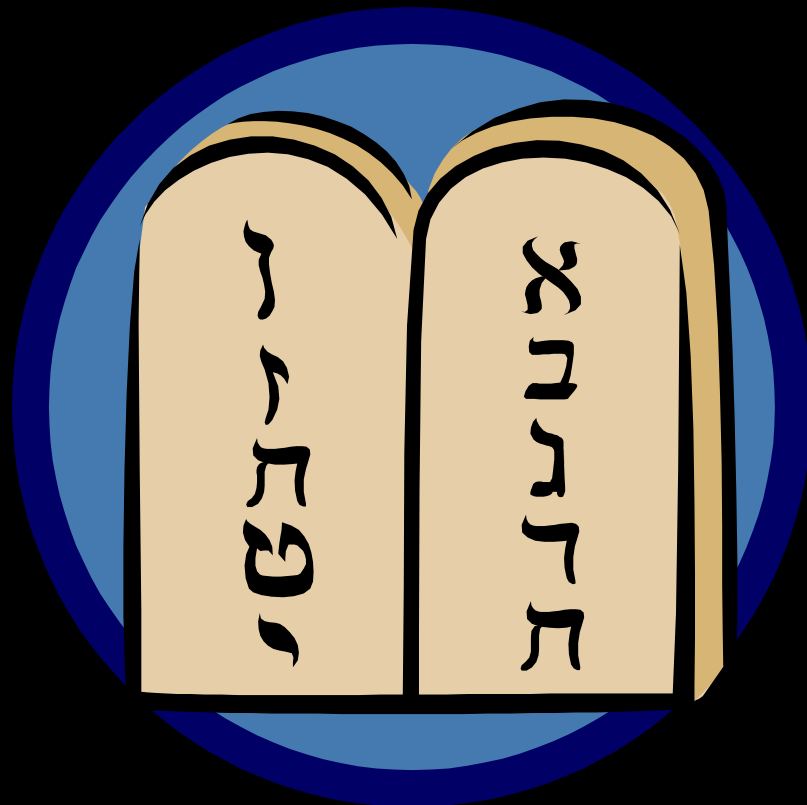
- Evangelium zatřese
naší pýchou: jediný
SKUTEČNÝ hrdina je
Bůh.

ZÁKONY: občanské zákony

- * Omezení oproti zákazu
hříchu
- * Ježíš jde ještě dál

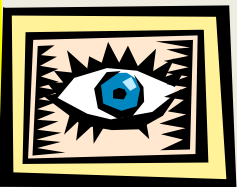
K některým zákonům je obtížné najít paralelu

- Desatero přikázání nemá přesnou obdobu.
- Nejbližší, egyptská negativní zповěď, není dostatečnou obdobou
 - Např. Nikdy jsem nejedl lidské výkaly

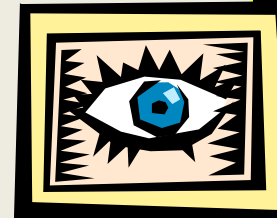

Mnoho paralel s ostatními právními řády západní Asie: *typy záležitostí*

- Odškodnění
- Zodpovědnost za majetkové újmy
- Zodpovědnost za zranění lidí rohy zvířat
- Zodpovědnost za nedbalost
- Hranice zodpovědnosti
- Smrt za únos (= prodání do otroctví)
- Úschova, ztráta najatých nebo půjčených zvířat
- Hmotné vlastnictví
- Odpor proti čarodějnictví, úplatkářství, vraždě

Zákon odplaty: oko za oko

(Dojde-li k vážnému zranění) dáš život za život, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, spáleninu za spáleninu, modřinu za modřinu, jizvu za jizvu...

- tj. za každého stejnou cenu (překlad)

Chammurapi 196-97, 200:

“Pokud šlechtic vyrazí jinému příslušníku šlechty oko, vyrazí oko i jemu. Pokud zlomí jinému šlechtici kost, zlomí kost i jemu... Pokud šlechtic vyrazí zub sobě rovnému, i jemu bude vyražen zub.”

Ale 198-99, 201-204: *je-li postižený nižšího stavu, je i trest menší!*

Kontrastuje s okolními kulturami. např. společenské postavení

- Zákony všech ostatních starověkých kultur západní Asie a Středomoří určovaly tresty podle společenské třídy.
- Izrael je jedinou známou starověkou společností v západní Asii, jejíž zákony se neřídily společenskými třídami.

Rodová zodpovědnost?

- De 24,16: Nebudou usmrcováni otcové za syny a synové nebudou usmrcováni za otce, každý bude usmrcen pro vlastní hřích.
- Rodové důsledky hřichu, ale ne právní
- srov. Nu 26,11; 2Kr 14,6; Ez 18,20

Kontrast zákoníku Chamurapiho

210: pokud muž zabije dceru jiného muže, bude popravena *jeho* dcera

230: pokud ve zříceném domě zahyne vlastníkův syn, bude popraven syn stavitele

Další rozdíly (příklady)

- Útočiště pro uprchlé otroky
- Jubilejní rok: brání mezigeneračnímu cyklu chudoby
- Den odpočinku
- Odpor vůči polyteismu a modlám
- Odpor vůči věštění

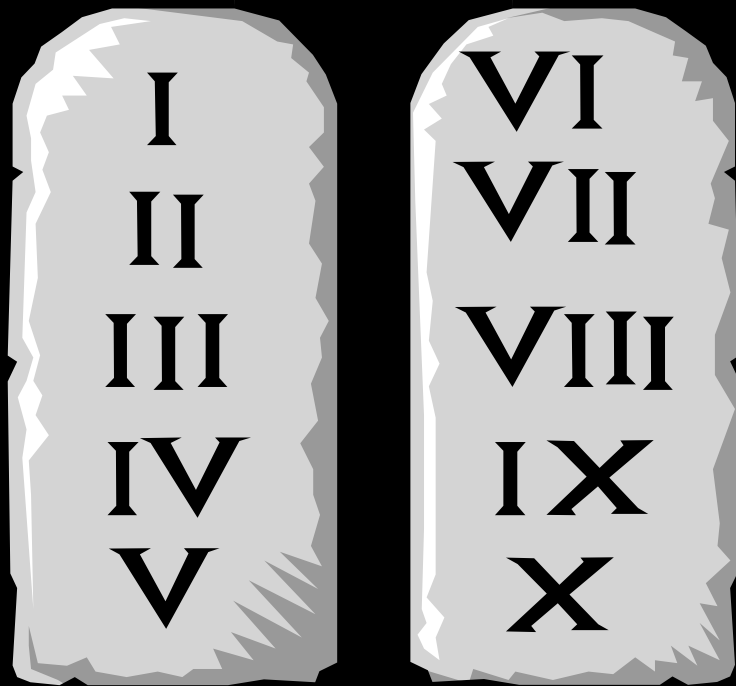
Několik těžkých zločinů

- Bůh bere vážně několik dalších věcí. Ježíš ustanovil standard (Marek 5)
- Některé velmi závažné jsou již ve SZ:
 - Vražda
 - Cizoložství, jiná sexuální nemorálnost
 - Modlářství, čarodějnictví
 - Únos (obchod s otroky)
 - Znesvěcení dne odpočinku

Jak chápeme a uplatňujeme Boží zákon dnes?

Zejména musíme mít na paměti, že Bůh dal původně zákon starověkým lidem Blízkého východu a určil jej pro odlišné právní prostředí

Občanské zákony jsou *ústupky* lidské hříšnosti

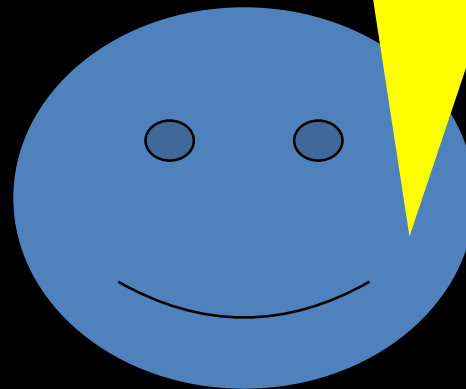
- V žádné společnosti nepředstavují občanské zákony ideál ctnosti
- Jsou pouhým minimálním standardem umožňujícím spolupráci ve společnosti
- Proto musíme být opatrní, když vyvozujeme *etickou stránku ze zákona*

Morální zásady dané Bohem jsou nad Zákonem

- Proto občanský zákon Izraele řekl: Nezabiješ ani se nedopustíš cizoložství.
- Ježíš však řekl: Nebudeš chtít zabít nebo cizoložit.
- Pokud ignorujeme jazykový styl zákona, nepochopíme Boží charakter a záměr.

Kdybych tak mohl
ZAMORDOVAT
toho otravného
Craig Keenera

Já vás prostě MILUJU,
studenti

Zákony nedosahují Božího ideálu, např. o smlouvách se služebnictvem

Ex 21,20-21: Jestliže někdo uhodí svého otroka nebo otrokyni holí, takže mu zemřou pod rukou, musí být (ten, kdo udeřil) potrestán. Jestliže však (otrok) vydrží den či dva, nebude pomstěn, neboť byl jeho majetkem /dle jiného překladu “bylo za něj zapláceno”/.

(překlad)

Ačkoliv nejen se služebnictvem, 21,18-19: Když se muži dostanou do sporu a jeden druhého uhodí kamenem nebo pěstí, ale on nezemře, nýbrž je upoután na lůžko a zase vstane a může vycházet o holi, bude pachatel bez viny; poskytne pouze náhradu za jeho vyřazení z práce a zajistí mu léčení.

- **Bylo někdy otroctví Božím záměrem?** (viz Filemon a další)

Sexuální zneužívání otrokyň bylo trestné, ovšem ne tolik jako u svobodných

- De 22,25-26: Jestliže nalezne muž zasnoubenou dívku na poli a zmocní se jí a bude s ní ležet, zemře jenom ten muž, který s ní ležel. Dívce neuděláš nic. Dívka se nedopustila hříchu hodného smrti (potrestáni budou oba, pokud jednala dobrovolně a ne pod násilím)
- Lev 19,20: Kdyby někdo obcoval s ženou, která jako otrokyně byla určena pro jiného, ale ještě nebyla ani vykoupena penězi ani propuštěna na svobodu, bude případ vyšetřen, ale nebudou potrestáni smrtí, protože nebyla ještě propuštěna.

(překlad)

Další ústupky

- **Polygamie** (svazek mužů s více ženami) ve SZ nikdy nefungoval dobře
- Zákon ji však *nezakazoval*, ale *reguloval*.
- Např. sororální polygynie (manželství se sestrami jako u Jákoba) nebo mnohočetná manželství králů (jako u Šalomouna)

Šalomouně! Večeře!
Budeš jíst u MNE!!

Ne, u mne - NEBOU!

Dnes to, Šalomouně,
nemůžeš.

Jiný hřích tolerovaný Starým zákonem byl rozvod. Odkud víme, že rozvod nebyl v souladu s Boží vůlí?

- Ježíš řekl, že Bůh snášel rozvod pouze pro tvrdost lidských srdcí.
- Ideální stav „od počátku“ je ukázán v příběhu stvoření: jeden muž a jedna žena se stanou jedním tělem.
- Jakékoliv porušení je horší stav než Boží ideál.

Jsi si jistá, že ne?
Jak se mám asi zbavit těch dalších manželek?
Ne, Sulamit, neházej těmi *hrnci*!

Možná též svatá válka.

- Pokud by byla nejširší společnost beznadějně zkažená, Bůh by mohl uskutečnit trest smrti skrze soudy.
- Ať se nám to líbí nebo ne (spíše ne než ano), nemůžeme současně věřit ve svrchovaného Boha a odmítat soud: a to i v případě, že lidský život stojí proti trestu smrti.
- Bůh to mohl učinit prostřednictvím Izraele stejně jako jiným způsobem.

- **Všeobecný trest smrti:**
 - Kanaán se pravděpodobně stal dostatečně zkaženým pro vpád (Ge 15,16)
- **Omezení (v dnešní době znemožněné):**
 - Pouze na Zemi
 - Pouze pod řádem YHWH (s výjimkou Ge 14, “pouze boj” za osvobození otroků)
 - Kulturně chápané praktiky: obětování lidí a věcí božstvům

- **Kanaánci sváděli Izrael ke hříchu**
 - Ras Shamra: kultovní prostituce
 - Obětování dětí (tisíce schránek z Kartága s popelem novorozenců)
 - Opakované vzpoury Kanaánců proti Egyptu, zastavit je mohla pouze otevřená válka
 - Ilustrováno událostmi:
 - Izrael je nevypudil
 - Možná **SKUTEČNĚ VEDLY** k tomu, že Izrael zhřešil,
 - a také k soudu.
- **Byl to však někdy Boží ideál?**

JEŽÍŠ nám sděluje Boží záměr

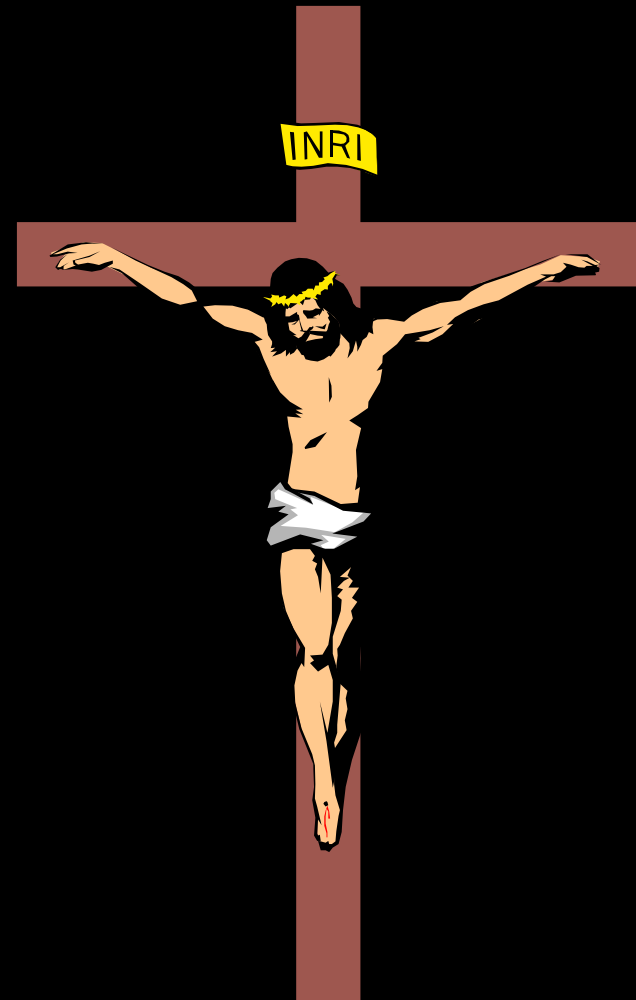
Matouš 5,43-44: Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého. ‘Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce

Teď nastav druhou tvář.

Ve skutečnosti nám prokázal svou lásku v době, kdy jsme byli jeho nepřáteli

- Římanům 5,8: Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní.
- 5,10: Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život.

Jak tedy chápeme zákony v jejich kultuře?

- KULTURA určuje právní záležitosti, které mají být řešeny
- Občanské zákony jsou zamýšleny k *omezení* hříchu, ne k jeho zrušení
- Pouze Kristus v srdci může vymýtit hřích,
 - jak prokázal v minulosti Izraele!
 - Islámská *šaríja* čistí společnost, ale ne srdce
 - Křesťanský rekonstrukcionismus tedy (v dobrém úmyslu) zákon vykládá mylně
- Přinejmenším omezení hříchu; *často* (ale ne vždy) tak činili ve větší míře než okolní kultury
 - např. úkryt pro uprchlé otroky; nedělení podle tříd

V občanských i náboženských zákonech jsou *určité* morální absolutní principy, jak uvedeno.

- Desatero přikázání (více apodiktický než kasuistický zákon)
- Další různé principy založené na Božích cestách, např.:
 - Budte laskavi k cizincům, neboť I vy jste byli cizinci v Egyptě
 - Milujte své bližní jako sami sebe
 - Etické principy za pouhým omezením hříchu
 - Nebo Boží záměr vtisknout do nás charakter: Nedávejte náhubek dobytčeti, když mlátí obilí, Neberte s ptáčky i jejich matku, Dopřejte sobotní odpočinek i svým zvířatům

Kontinuita a diskontinuita mezi Starým a Novým zákonem

- Ježíš pozvedl standard Starého zákona k Božímu vyššímu ideálu
- Ježíš potvrdil Starý zákon jako Boží slovo
- Vyzdvihl principy ze SZ a postavil se proti výkladům svých oponentů, přičemž citoval další texty (např. “raději milost než oběť” nebo řád stvoření)

Spasení *vždy* z milosti skrze víru, vyjádřené poslušností

- Ex 20: přikázání uvedená nezaslouženým smířením
- Bůh si zvolil Izrael
 - Pouze z lásky (Dt 7,7-9)
 - Ne kvůli jejich spravedlivosti (Dt 9,4-6)
- Smlouva o plnosti víry vyjádřené poslušností (Dt 30; Ř 10)
- Bůh touží po naší poslušnosti pro naše dobro (Dt 5,29; 30,19-20)
- Jsme poslušní, protože jsme byli spaseni a uvedeni do smlouvy s Bohem

Jak daleko dojdeme s diskontinuitou?

- Byl Ježíš proti **sobotě**, nebo pouze proti jejímu zneužití?
- NZ o dni odpočinku říká jen málo, ruší se tím však starozákonní *princip*?
- Den odpočinku jako takový *předchází Zákon*.
- Bůh ustanovil den odpočinku, aby jeho stvoření sedmého dne odpočinulo.
- Takže bychom si asi *měli* dát „přestávku“

Pavel nebyl proti zákonu, pokud byl užíván správně.

- Ř 3,27-31: Kde zůstala chloubba? Byla vyloučena! Jakým zákonem? Zákonem skutků? Nikoli, nýbrž zákonem víry ... To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme.
- Poté cituje zákon, a tak demonstruje ospravedlnění vírou (Genesis 15,6 v Římanům 4)
- Očekává rovněž *poslušnost* z víry (Ř 1,5; 16,25)
- a nová stvoření v Kristu žijí proměněné životy z daru (Ř 6,4, 11; Ef 2,8) Božího zákona zapsaného v našich srdcích (Ř 8,2)

Oblasti kontinuity:

- Hledejte věčné principy (buť vyjádřené formami vycházejícími z dané kultury), jak to dělal Ježíš
- Nalézejte Boží *srdce* (zjevené např. v Ex 33-34; a zejména skrze Ježíše)
- Duch svatý byl ve SZ aktivní (např. 1S 19; 1Pa 25), ačkoliv v NZ více (modleme se i dnes!)

Nesmíte si však vyzobávat jen to, co vám vymovuje

Jsem tak náboženský,
že dodržuji
šest dnů klidu za týden

Ve Starém zákoně
bylo cizoložství hříchem

Že jste rádi,
že už nežijeme pod zákonem?

Biblická poezie

Židovská poezie:
druhý verš je často
podobný prvnímu

Židovská poezie

- Rytmus – ale ne metrum
- Zdůrazněné slabiky – ale jen někdy
- Nejtypičtější rys: paralelismus (podobnost)
- Mezi druhy paralelismu patří:
 - Chiasmus
 - Inkluze (Ž 8,2, 10: Jak vznešené)
 - Merismus: protiklady zahrnující celou škálu, např.:
 - den/noc
 - temnota/jas
 - nebesa/země
 - východ/západ

Hlavní formy paralelismu:

- Synonymický
- Syntetický
- Antitetický (typický v Příslovích)

Žalmy: vzory pro modlitbu a chválu

Různé druhy

- Žalozpěvy (Ž 89: smutný závěr)
- Modlitby za ospravedlnění (Ž 137)
- Chvály a díkůvzdání
- Žalmy o Sijónu a králi

Žalmy

- ♦ Vzory pro uctívání Boha
- ♦ Studium *výrazových prostředků* modlitby a chvály

Uctívání v žalmech bylo někdy truchlivé, ale často i živé a radostné.

- Součástí mohl být tanec
- Radost a jásot se v žalmech objevují asi stokrát!

Uctívání bylo často inspirováno Duchem

- Prorokyně Mirjam vedla uctívání (Ex 15)
- Proroctví je spojeno s uctíváním (1S 10,5; 2Kr 3,15; Žd 3,19; 1K 14,15)
- Proroci mohli řídit uctívání (2Pa 29,25)
- Bylo možné přecházet mezi proroctvím a chválou (2S 23,1-2; Ž 46,1, 10; 91,2, 14)
- Prorocké uctívání v Chrámu (1Pa 25,1-7)
- Uvádí do NZ (J 4,23-24; F 3,3)

Žalmy jsou zamýšleny jako vzor pro modlitbu a uctívání

- Proto se je máme *modlit*, ne pouze vykládat
- Puritáni používali jako svůj zpěvník pouze biblické žalmy
- Ale my se můžeme držet vzoru a nechat Ducha svatého, aby nám dal písně v současném stylu naší kultury

Šalomounova píseň: romantická poezie

- Mnoho paralel s egyptskou romantickou poezií (např. příchod jara, plodnost, hlas holubice)
- Ilustruje manželský milostný vztah, přitažlivost, vzájemný obdiv, žárlivost, spor mezi manželi atd.

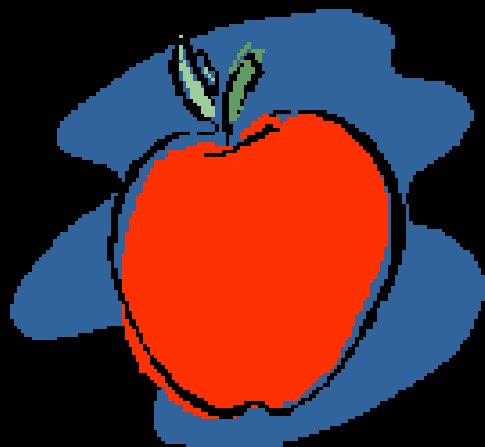
Jsi jako jeden z faraonových koní

- Píšeme dnes romantickou poezii stejně?

Přišlo jaro

- Hlas holubice
- Plodnost: jablka, rozinky atd.

Další prvky v Šalomounově písni

- Nedorozumění a spor mezi manželi

- Žárlivost

- Atd.

- Rady užitečné pro manželství

Příslloví: výroky moudrých

Krátké, výstižné všeobecně
platné výroky

Druhý verš je často
paralelou nebo (častěji)
opakem prvního verše

Povaha přísloví

- Krátké, výstižné výroky o principech
- Některé principy mohou být protikladné v závislosti na *konkrétní situaci*
- Př 26,4-5: Neodpovídej hlupákovi podle jeho pošetilosti, abys nebyl jako on.
- Odpověz hlupákovi podle jeho pošetilosti, aby se sám sobě nezdál moudrý.
- Znamená to, že je nemůžete “vyhlašovat” jako právní záruky.
- Kázání z Přísloví: spojení různých výroků na stejné téma.
 - Různý způsob vytváření kontextu (subžánr: téma)

V Příslovích se s kontextem pracuje jinak než ve většině biblických textů

- Kniha Přísloví je většinou náhodně sestavená sbírka (např. PŘ 25,1)
- Proto si je člověk musí uspořádat podle tématu, chce-li získat zdání jejich “kontextu”.
- *Principy* jsou však takovéto:
 - Člověk nemůže používat jejich “konvenční moudrost” jako *provždy* příslibenou
 - Tato *odvrácená* strana hebrejské moudrosti se objevuje u Jóba a Kazatele
 - A proto výraz “vychovávat dítě” apod. nelze použít k *souzení* těch, kterým, jak se zdá, to nefungovalo.
- Vyberte téma v Příslovích (podobná témata v další egyptské nebo mezopotamské moudrosti)

Oslovení „můj synu“

- Vychází ze žánru egyptských sbírek moudrých výroků
- Obvykle král oslovuje svého syna, příštího vládce
- (A to i v případě, že autorem je někdo jiný)

Žánr evangelií?

O Ježíši, který je jedinečný
starověké biografie

Evangelia jsou životopis psaný starověkým, ne moderním způsobem

Moderní životopisy

- Obvykle v chronologickém pořadí
- Obvykle začínají narozením

Starověké životopisy

Obvykle tématické (jako u Matouše),
příležitostně
chronologické
(jako u Lukáše)

Často začínají kariérou v
dospělosti (Marek,
Jan)

Lukáš 1,1-4 říká mnoho o pramenech, které měl k dispozici

1. Písemné zdroje (1,1)
2. Ústní podání (od očitých svědků) (1,2)
3. Lukáš potvrzuje tyto informace svým vlastním zkoumáním (1,3)
4. Lukáš nemohl psát vyhýbavě, neboť údaje byly v rané církvi obecně známy (1,4)

Učení z paměti

- Vypravěči (hodiny!)
- Řečníci (*memoria*)
- Základní vzdělání
- Žáci učitelů
 - Primární zodpovědnost
 - Příklad Pythagorejců
 - Učili se i smlouvy
- Nebylo očekáváno doslovné znění

Dopisy

- Nelze pouze citovat verše bez souvislostí
- Např.:

Byl Pavel zastáncem otroctví?

Názory v USA počátku devatenáctého století:

- ▣ Ano, píše o otroctví
- ▣ Ne, jeho *principy* jsou proti němu

Otroci, poslouchejte své pozemské pány s uctívou pokorou a z upřímného přesvědčení jako Krista. Ef 6,5

Majitelé otroků opomíjeli určité důležité prvky výkladu:

- Boží bázeň
- Kontext
- Pozadí

Debaty mezi teology, na jedné straně z řad majitelů otroků, na druhé z řad abolicionistů, obvykle ztroskotaly na rozdílné interpretaci Bible:

Argumenty zastánců otroctví

- Otroctví vždy bylo součástí všech vážených kultur
 - Řecko, Řím
 - Egypt, další
 - Je v Bibli
- Je přijato v Ústavě

Vytrženo z kontextu!

Tábor odpůrců:

Otroctví bylo praktikováno v biblické době a kultuře

Bible je víc omezuje, než schvaluje

Biblické principy a srdce proti němu brojí

Je třeba brát v potaz biblickou kulturní situaci

Jádrem záležitosti je nalezení Božího srdce

Jak byly nastaveny podmínky otroctví v kultuře prvního století?

Nebylo založeno na etnickém základu

Jednotlivé hlavní formy otroctví

- V dolech nebo v gladiátorských zápasech
- Na polích
- Domácí otroci

PAVEL OSLOVUJE DOMÁCÍ OTROKY

Otroci v městských domácnostech

- Lepší strava, bezpečnější než svobodní rolníci
- Mohli si vydělávat a ukládat peníze (*peculium*)
- Často vzdělaní (většinu lékařů tvořili otroci)

V tomto období bylo celkem časté propouštění otroků (manumise)

- Domácí otroci nebývali vždy propouštěni
- Bylo však velmi pravděpodobné, že každý zaplacený otrok by mohl dostat svobodu.
- Takto měli větší společenskou mobilitu než rolníci
- Propuštěnci byli „skokany na společenském žebříčku“ té doby

Ve skutečnosti se někteří lidé sami rozhodli stát se otroky, aby si vylepšili své společenské postavení!

- Osvobození otroci římských občanů se rovněž stali římskými občany – něco méně oficiálního bylo ve východním Řecku!
- Bývalí majitelé pomáhali propuštěncům prosadit se
 - Mnoho propuštěnců zbohatlo, a stalo se tak terčem závisti.
- Některé ženy *vyššího původu* se provdaly do otroctví, aby si tak *vylepšily* své společenské postavení.
 - Caesarovi domácí otroci mohli mít větší moc než senátoři.
 - V některých městech tvořili otroci vyšší třídy
 - Některí otroci byli bohatí

Američtí majitelé otroků dělali při citování Písma dvě chyby.

Dobové pozadí: v prvním století bylo postavení otroků v domácnostech úplně jiné než otroků v Americe

Kontext: otrokáři citovali Ef 6,5 a opomíjeli Ef 6,9, o několik veršů dál:

Vy páni, jednejte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestrání.

**Není proto divu, že abolicionistické nálady
měly obvykle počátek v křesťanských
komunitách**

A co pokrývání hlavy?

Jsou ženy dnešní doby
povinny zakrývat si hlavu?

Většina dnešních křesťanů říká ne.

- Přesto většina křesťanů v minulosti říkala ano.
- Udělal jsem si výzkum u mnoha svých studentů v Nigérii:
 - Jeden řekl, že ženy, které nepoužívají v církvi pokrývku hlavy, půjdou do pekla.
 - Téměř polovina uvedla, že jsou povinné ve všech kulturách.
 - Většina ostatních řekla, že jsou povinné pouze v kulturách, kde je pokrývka hlavy zvykem – jako jejich vlastní.

Pokrývka hlavy - jediný genderově podmíněný zvyk

- ženské vlasy byly hlavním objektem mužské touhy
- Neprovdané dívky chodily prostovlasé, aby upoutaly potenciálního manžela
- Vdané ženy ve východním Středomoří si vlasy přikrývaly, aby je ostatní neviděli
 - (čím dál na východ, tím větší část obličeje mohla být zakryta)
- Nenošení pokrývky hlavy mohlo být považováno za úmyslné svádění – pokus o cizoložství

Takové svádění bychom dnes mohli přirovnat
k příchodu do církve v plavkách

- Jestlipak by na dnešní členy církvi
ve vaší kultuře působily plavky
svádivě?

Ovšem vyvstal další problém.

Ženy z vyšší třídy si hlavu zakrývaly nerady.

- Kdykoliv císařovna změnila účes, vyvolala tím v celé říši novou módní vlnu

- Zaplatily spoustu peněz za svůj účet, takže jej nechtěly zakrývat.

- To, co bohatší ženy považovaly za okázalé chování (samo o sobě nepřiliš dobré),
- chudší ženy chápaly jako svádění, což bylo mnohem horší.

- Církev se scházela ve větších domech, takže se setkávali bohatší i chudší křesťané.
- Tím v církvi vznikl určitý druh třídního konfliktu – rovněž špatná věc
- Pavel hovořil o neuplatňování práv (včetně jeho vlastního, kap. 9) a naléhavě žádá bohatší ženy, aby tak v této věci učinily

Většina studentů se mnou souhlasila, že Pavlovy principy byly důležitější než jeho aplikace.

Znamená to vyhnout se:

- Svádění
- Okázalému chování
- A třídnímu konfliktu

což bylo důležitější než konkrétní pravidlo proti pokrývání hlavy.

Existují však určité situace, kde tyto konkrétní principy mohou vyznít *v neprospěch* pokrývání hlavy?

- Svádění: mohly kdy být použity k upoutání pozornosti ze strany druhého pohlaví?
- Vyzývavé chování: mohly kdy být použity k vychloubání se?
- Třídní konflikt: mohly kdy zdůraznit nerovnost mezi chudými a bohatými kupujícími?

Shodli se, že toto vše bylo v té době v jejich kultuře pravda.

Toto není návrh, abychom *zakázali* pokrývání hlavy.

- Lépe bude navrhnout, abychom se poučili z Pavlových *principů*, které aplikoval v tehdejší kultuře.
- V různých kulturách uplatníme tyto principy odlišně.
- Vyzývavost nebo lascivnost spočívá v něčem jiném než nenosit do církve klobouk.

NELZE ignorovat situace...

Kolik z vás poslalo minulý týden sbírku pro jeruzalémský sbor? (1K 16,1-3)

- **KAJTE SE, vy *hříšní*!!!!**

Pokud jde o sbírku pro církve v Jeruzalémě, dělejte to podle pokynů, které jsem dal církvím v Galacii.

V první den týdne nechť každý z vás dá stranou, co může postrádat, aby sbírka nezačala teprve tehdy,

až k vám přijdu. Až budu u vás, vyšlu ty, které doporučíte, s průvodními listy, aby donesli dar vaší vděčnosti do Jeruzaléma.

A co takhle 2Tm 4,13?

„Plášť, který jsem nechal v Troadě u Karpa, přines s sebou, též knihy a zvláště pergamen.“

- Už jste někdy zkusili uposlechnout tento *přímý* příkaz Písma?

Proto musíme brát v úvahu původní situaci v době, kdy byly dopisy psány.

Čtete-li Bibli *dostatečně*, vidíte, že Pavel *velmi* reagoval na konkrétní situace

- Musíte nalézt ty *pravé* analogie a pak můžete využít jeho inspirovanou zvěst.
- Někdy se nemůžeme dohodnout, jak aplikovat konkrétní situaci – např. vedení církve, genderové role, dokonce i křest
- Všichni si však uvědomujeme, že znalost dobového pozadí je nezbytná.